

INFORMACJA

do wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy

Co załatwisz tym wnioskiem

1. Gdy złożysz ten wniosek:
 - rozpatrzymy Twoje uprawnienia do renty z tytułu niezdolności do pracy z ZUS i wydamy decyzję w tej sprawie oraz
 - rozpoczniemy postępowanie o rentę inwalidzką z zagranicznej instytucji ubezpieczeniowej – jeśli masz okresy ubezpieczenia lub zamieszkania za granicą w państwach członkowskich Unii Europejskiej (UE) albo Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) albo w Wielkiej Brytanii.

Ważne!

Jeśli zmieni się Twój adres, zarówno w toku postępowania, jak i po jego zakończeniu, masz obowiązek zawiadomić o tym fakcie ZUS (organ rentowy). Jeśli nie dopełnisz tego obowiązku, doręczenie pisma pod dotychczasowym adresem ma skutek prawny.

Która placówka ZUS rozpatruje Twój wniosek

2. Wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy możesz złożyć w każdej placówce ZUS, jednakże:
 - wniosek ten rozpatruje placówka ZUS właściwa ze względu na Twoje miejsce zamieszkania; jeśli mieszkasz w Polsce, jest to adres zameldowania na pobyt stały,
 - jeśli nie masz adresu zamieszkania w Polsce, wniosek rozpatruje placówka ZUS właściwa ze względu na Twój adres miejsca pobytu lub adres ostatniego zameldowania na pobyt stały w Polsce,
 - jeśli masz okresy ubezpieczenia lub zamieszkania za granicą w państwie członkowskim UE albo EFTA albo w Wielkiej Brytanii lub w państwie, z którym Polska zawarła umowę dwustronną o zabezpieczeniu społecznym, Twój wniosek rozpatruje oraz przekazuje do zagranicznej instytucji ubezpieczeniowej jedna z placówek ZUS¹, które realizują umowy międzynarodowe,
 - jeśli mieszkasz za granicą w państwie, z którym Polska nie zawarła umowy dwustronnej o zabezpieczeniu społecznym, Twój wniosek rozpatruje placówka ZUS właściwa ze względu na Twoje ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały w Polsce.

Zawsze możesz złożyć wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy elektronicznie – przez Platformę Usług Elektronicznych (PUE) – na www.zus.pl. Musisz wówczas mieć założone konto na PUE ZUS oraz profil zaufany na Elektronicznej Platformie Usług Administracji Publicznej (ePUAP) lub bezpieczny podpis elektroniczny. Jednakże dokumenty, które dołączasz do wniosku, złóż w placówce ZUS albo wyślij je pocztą.

Jak wycofać wniosek

3. Możesz wycofać ten wniosek – pisemnie lub ustnie do protokołu. Nie musisz tego uzasadniać. Wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy z ZUS możesz wycofać:
 - jeśli nie otrzymałeś decyzji w tej sprawie,
 - w ciągu miesiąca od dnia, w którym otrzymałeś decyzję.

Gdy wycofasz wniosek, umorzemy postępowanie w sprawie renty.

Jeśli wycofasz wniosek dotyczący renty zagranicznej, prześlemy informację do zagranicznej instytucji ubezpieczeniowej.

¹ Wykaz placówek ZUS znajdziesz na stronie www.zus.pl.

Potrzebne dokumenty

4. Dokumenty, na podstawie których ustalamy rentę, to w szczególności:
- *Informacja o okresach składkowych i nieskładkowych* (formularz ERP-6),
 - formularz unijny E 207 PL *Informacje dotyczące przebiegu ubezpieczenia osoby ubezpieczonej* – dotyczy osób, które mają okresy ubezpieczenia w Polsce oraz okresy ubezpieczenia w innych państwach członkowskich UE/ EFTA albo w państwie innym niż Wielka Brytania,
 - zaświadczenia pracodawców (świadczenia pracy) lub innego właściwego organu potwierdzające okresy składkowe i nieskładkowe w Polsce,
 - dokumenty potwierdzające okresy ubezpieczenia za granicą – w państwach, z którymi Polska zawarła umowy dwustronne o zabezpieczeniu społecznym, lub w państwach członkowskich UE/ EFTA, w Wielkiej Brytanii,
 - zaświadczenie pracodawcy (płatnika składek) o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia, które stanowiło podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w Polsce (może być wystawione na dotychczasowym druku ERP-7),
 - zaświadczenie stwierdzające stan zdrowia, które lekarz może wystawić na druku OL-9 *Zaświadczenie o stanie zdrowia*,
 - wywiad zawodowy (jeśli pozostajesz w zatrudnieniu), który sporządza płatnik składek na formularzu ZUS N-10,
 - legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości zarobków.

Ważne!

- Jeżeli wnioskowałeś wcześniej o inne świadczenie lub o ustalenie kapitału początkowego i przedłożyłeś dowody potwierdzające przebyte przez Ciebie okresy składkowe i nieskładkowe – wówczas w formularzu ERP-6 w polu *Wymień dołączone dowody* przy takim okresie wpisz, że dowody już przedłożyłeś, ubiegając się o inne świadczenie/ ustalenie kapitału początkowego.
- Nie musisz dołączać do wniosku dokumentów potwierdzających przebyte przez Ciebie po 1998 r. okresy:
 - składkowe, za które została opłacona składka na ubezpieczenia emerytalne i rentowe,
 - nieskładkowe takie jak: okresy pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, zasiłków chorobowych i opiekuńczych, świadczenia rehabilitacyjnego,ponieważ ww. okresy uwzględnimy na podstawie zapisów na Twoim indywidualnym koncie ubezpieczonego w ZUS. Pamiętaj jednak o dołączeniu, w tym również za okresy pracy po 1998 r., dokumentów potwierdzających wysokość Twojego wynagrodzenia za pracę, o których mowa w pkt 4.

Podstawa wymiaru renty

5. Do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjmujemy Twoje wynagrodzenie, przychód, dochód, który stanowił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne lub na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, osiągnięte uposażenie. Przyjmujemy także kwoty:
- zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego,
 - wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wypłaconego na podstawie Kodeksu pracy (lub innych przepisów),
 - świadczenia rehabilitacyjnego,
 - świadczenia wyrównawczego,
 - zasiłku wyrównawczego i dodatku wyrównawczego,
 - rekompensaty z tytułu podwyżki cen artykułów żywnościowych wypłacane od 1 września 1981 r. do 30 czerwca 1987 r.,
 - wartość rekompensaty pieniężnej z tytułu zrehabilitowania okresowego niepodwyższania płac w sferze budżetowej,
 - zasiłków dla bezrobotnych (zasiłków szkoleniowych lub stypendiów) bądź kwoty zasiłku wypłaconego za okres udokumentowanej niezdolności do pracy,
 - zasiłków stałych z pomocy społecznej, od których opłacona została składka na ubezpieczenie społeczne.
6. Podstawę wymiaru renty ustalamy:
- z 10 kolejnych lat kalendarzowych, które wybierzesz z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym złożyłeś ten wniosek,

- z 20 lat kalendarzowych, które wybierzesz z całego Twojego stażu pracy, przypadających przed rokiem, w którym złożyłeś ten wniosek.

Jeżeli w ciągu 10 kolejnych lat kalendarzowych byłeś też ubezpieczony za granicą w państwie, z którym Polska zawarła umowę dwustronną o zabezpieczeniu społecznym, albo w państwie członkowskim UE/ EFTA albo w Wielkiej Brytanii – podstawa wymiaru renty może być ustalona z pominięciem pełnych lat ubezpieczenia za granicą.

7. Podstawę wymiaru renty ustalimy z faktycznego okresu podlegania ubezpieczeniu, jeżeli:
- stałeś się niezdolny do pracy przed ukończeniem 30 lat albo w tym wieku i nie możesz udowodnić 10 kolejnych lat kalendarzowych, w których osiągałeś zarobki; jeżeli jednak w ubezpieczeniu nie pozostawałeś przez okres co najmniej 1 roku, nie ustalimy Ci podstawy wymiaru renty, a renta będzie Ci przysługiwała w wysokości najniższej,
 - stałeś się niezdolny do pracy po ukończeniu wieku 30 lat i nie możesz udowodnić 10 kolejnych lat kalendarzowych, w których osiągałeś zarobki z powodu odbywania czynnej służby wojskowej lub pełnienia zastępczej służby wojskowej, korzystania z urlopu wychowawczego albo nauki w szkole wyższej na jednym kierunku – pod warunkiem że nauka ta została ukończona,
 - nie możesz udowodnić zarobków z co najmniej 10 kolejnych lat kalendarzowych z powodu posiadania pełnych lat kalendarzowych okresu ubezpieczenia za granicą w państwach członkowskich UE/ EFTA albo w Wielkiej Brytanii lub w państwach, z którymi Polska zawarła umowę dwustronną o zabezpieczeniu społecznym.

Jeżeli w ciągu 20 lat poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłaszasz ten wniosek, nie byłeś ubezpieczony w Polsce, podstawę wymiaru Twojej renty może stanowić podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających bezpośrednio przed rokiem, w którym po raz pierwszy byłeś ubezpieczony za granicą.

8. Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie, który wskażesz, za podstawę przyjmujemy kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników – proporcjonalnie do okresu pracy i wymiaru czasu pracy.
9. Jeśli wnioskujesz o rentę inwalidy wojennego, wojskowego albo osoby represjonowanej, nie wskazujesz zarobków do podstawy wymiaru. Wysokość tych świadczeń stanowi kwota ryczałtowa, która nie jest obliczana od zarobków.
10. Podstawę wymiaru renty może stanowić również podstawa wymiaru świadczenia, do którego prawo miałeś ustalone wcześniej.

Zawieszenie prawa do renty lub obniżenie jej wysokości

11. Zawiesimy wypłatę Twojej renty, jeżeli osiągasz zarobki, które są wyższe niż 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego². Obniżymy wysokość Twojej renty, jeżeli osiągasz zarobki wyższe niż 70% tego wynagrodzenia. Osiąganie zarobków nieprzekraczających 70% przeciętnego wynagrodzenia nie powoduje zmniejszenia świadczenia.

Do tych zarobków wlicza się także pobrane przez Ciebie zasiłki: chorobowy, macierzyński i opiekuńczy oraz wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy, świadczenie rehabilitacyjne i wyrównawcze, a także zasiłek wyrównawczy i dodatek wyrównawczy.

Dla świadczeniobiorcy prowadzącego pozarolniczą działalność za przychód uznamy kwotę, która stanowi podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne.

Ważne!

Bierzemy też pod uwagę Twoje zarobki, jeżeli pracujesz lub prowadzisz działalność za granicą.

² Przekiętne miesięczne wynagrodzenie w danym kwartale ogłasza w komunikacie Prezes Głównego Urzędu Statystycznego. Kwoty równe 70% i 130% przeciętnego wynagrodzenia znajdziesz na stronie www.zus.pl w zakładce [Baza wiedzy] > [Składki, wskaźniki, odsetki] > [Wskaźniki] > [Emerytury i renty].

Zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego rencisty zamieszkałego w Polsce oraz członków jego rodziny

12. Jako rencistę zgłosimy Cię do ubezpieczenia zdrowotnego. Na Twój wniosek zgłosimy także członków Twojej rodziny. Podaj ich dane na formularzu EUZ.
13. Ubezpieczenie zdrowotne powstaje od dnia, od którego przysługuje Ci wypłata renty. Ubezpieczenie to wygasa z dniem, kiedy przestaniemy wypłacać rentę. W takiej sytuacji wyrejestrujemy z tego ubezpieczenia Ciebie i członków Twojej rodziny.
14. Jeżeli w stosunku do Ciebie wygaś obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego, a ubiegasz się o przyznanie renty, wówczas masz prawo do świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego.

Zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego rencisty zamieszkałego za granicą, w państwie członkowskim UE/ EFTA albo w Wielkiej Brytanii

15. Ustalenia, czy określony rencista otrzymujący świadczenie z ZUS i mieszkający w innym niż Polska państwie członkowskim UE/ EFTA albo w Wielkiej Brytanii podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu w Polsce, dokonuje Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ).
16. NFZ na Twój wniosek ustali, czy polskie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego jest właściwe w odniesieniu do Ciebie. Dopiero po otrzymaniu z NFZ zawiadomienia o powstaniu obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego oddział ZUS wypłacający rentę zgłosi Cię do ubezpieczenia zdrowotnego oraz pobierze od wypłacanej Ci renty kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne i odprowadzi do NFZ. Na Twój wniosek zgłosimy do ubezpieczenia zdrowotnego także członków Twojej rodziny.

Zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego rencisty zamieszkałego za granicą, w państwie, z którym Polska zawarła umowę dwustronną o zabezpieczeniu społecznym

17. Jeśli mieszkasz za granicą w państwie innym niż państwo członkowskie UE/ EFTA albo w państwie innym niż Wielka Brytania i pobierasz rentę z ZUS, to z Twojej renty nie potrącamy składki na ubezpieczenie zdrowotne, a to oznacza, że nie jesteś objęty ubezpieczeniem zdrowotnym w Polsce.

Więcej informacji w sprawie prawa do leczenia w Polsce uzyskasz w placówce NFZ.

Identyfikator podatkowy

18. Twoim identyfikatorem podatkowym³ jest:
 - NIP – jeśli prowadzisz działalność gospodarczą lub płacisz podatek od towarów i usług,
 - numer PESEL – w każdym innym przypadku.

Gdzie znajdziesz więcej informacji o rencie z tytułu niezdolności do pracy

19. Informacje na temat:
 - warunków przyznawania renty z tytułu niezdolności do pracy oraz obliczania jej wysokości,
 - zasad uwzględniania okresów ubezpieczenia za granicą przy ustalaniu polskiej renty z tytułu niezdolności do pracy,uzyskasz w każdej placówce ZUS lub na naszej stronie internetowej www.zus.pl. Na stronie www.zus.pl znajdziesz też listę naszych placówek wraz z adresami i godzinami przyjęć.

³ Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz.U. z 2020 r. poz. 170).